

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

Anna Ostrowska
wizytator ds. ewaluacji, KO w Warszawie

Sprawozdanie z IV wizyty studyjnej w Rumunii w okresie 17-24 października 2010r.

W ramach projektu „Program wzmocnienia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkoły” wraz z 12 osobową grupą ewaluatorów miałam przyjemność uczestniczyć w IV wizycie studyjnej w Rumunii. Celem wizyty było poznanie rumuńskiego systemu oświaty i rozwiązań w nadzorze pedagogicznym.

Pierwsze spotkanie z grupą na lotnisku, przed odlotem utwierdziło mnie w przekonaniu, że będzie to bardzo udany wyjazd. Miło było zobaczyć znajome twarze i wrócić jeszcze raz do chwili spędzonych razem w Krakowie. Nasze opiekunki Laura i Ania (fantastyczne dziewczyny) przedstawiły nam naszego tłumacza Sergia.

Bukareszt przywitał nas deszczową pogodą, co nie popsulo nam humoru. Wszyscy byliśmy szczęśliwi, że udało się wylądować !! Przejazd do hotelu trochę się wydłużył, ponieważ w tym dniu strajkowali nauczyciele, którzy nie zgadzali się z decyzjami rządu dotyczącymi kolejnych ograniczeń nauczycielskich wynagrodzeń (to takie „swojskie” klimaty). Przedłużająca się podróż umożliwiła nam z okien autokaru podziwiać stolicę Rumunii i muszę przyznać, że urzekły mnie piękne zabytkowe kamieniczki, sakralne budynki. Sergio ciekawie opowiadał o historii, religii, ludności zamieszkującej ten kraj.

Po tych perypetiach dotarliśmy na miejsce zakwaterowania. Był to bardzo ładny, stylowy hotelik „Venezia”. Dzień zakończył się wspólnym spotkaniem i merytorycznym przygotowaniem do kolejnych dni wizyty. Opiekunki zapoznały nas z szczegółowym harmonogramem i rozdzieliły zadania.

Kolejne dni naszej wizyty obejmowały spotkania z przedstawicielami władz oświatowych, uczelni wyższych, szkół oraz instytucji prowadzących ewaluację. Nad przebiegiem spotkań czuwał nasz opiekun prof. Lucian Ciolan.

Czego się dowiedziałam dzięki tej wizycie?

W rumuńskim systemie edukacji funkcjonują przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i licea. Obowiązek nauki trwa do X klasy. Dzieci pięcioletnie objęte są obowiązkową edukacją przedszkolną. Szkoła podstawowa trwa 4 lata. Od I do IV dzieci uczone są przez tego samego nauczyciela. Dalsza nauka odbywa się w gimnazjum trwającym również 4 lata. Następnie edukacja może odbywać się w liceum teoretycznym lub akademickim o charakterze ogólnokształcącym, liceum profilowanym o kierunku sportowym, teologicznym, plastycznym, artystycznym i liceum technicznym. Uczniowie kończący liceum o charakterze ogólnokształcącym, profilowanym i technicznym zdają egzamin maturalny. Uczniowie liceum technicznego otrzymują dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe. Po ukończeniu gimnazjum można również rozpocząć naukę w szkole usług i sztuki, która przygotowuje do wykonywania konkretnego zawodu.

Jeśli chodzi o system oceniania w szkołach to w klasach I – IV stosuje się ocenę opisową, a od klasy V obowiązuje 10 stopniowa skala ocen. Powyżej oceny 5 uczeń jest promowany do klasy programowo wyższej.

W wyniku malejącego przyrostu naturalnego spada liczba uczniów. W celu zmniejszenia kosztów utrzymania i zabezpieczenia miejsc pracy nauczycielom, szkoły łączy się w zespoły szkół. Państwo organizuje dojazd uczniom do ww. zespołów. Ministerstwo przeprowadza przetargi na

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

„gimbusy”. 10% wszystkich szkół stanowią przedszkola prywatne i szkoły wyższe prywatne. System finansowania oświaty jest scentralizowany i ściśle określony.

System zarządzania jakością w edukacji w Rumunii jest podzielony między instytucjami:

- CNDIPT – Centrum Nadzoru nad szkołami zawodowymi .
- ARACIP - Agencja Zarządzania Jakością - sprawuje nadzór całościowy. Zajmuje się ona akredytacją szkół i ewaluacją zewnętrzną. Prowadzi krajowy rejestr niezależnych ewalatorów, którzy są czynnymi nauczycielami. Lista ta zawiera 600 nazwisk. W celu zachowania transparentności i obiektywizmu ewalatorzy nie mogą badać szkoły z terenu swojego zamieszkania. Czas zbierania danych i wizyta w szkole trwa 1-2 dni. Czas pracy ewaluatora dostosowuje się do czasu pracy w szkole. Raport (w postaci tabelarycznej) sporządzony przez ewaluatora opisuje jeden obszar i zawiera ocenę słowną. Narzędzia badawcze są ogólnie dostępne. Raporty z ewaluacji zewnętrznej jak i wewnętrznej są obowiązkowo umieszczane na stronach internetowych.
- Instytut Badań i Edukacji (Institute of Educational Sciences – IES) to instytucja mająca wpływ na system jakości w edukacji rumuńskiej. Jest to jednostka samodzielna, podległa bezpośrednio Ministerstwu Edukacji Narodowej. Zajmuje się opracowywaniem i realizacją projektów edukacyjnych, przygotowaniem narzędzi do badań, testowaniem ich, wydaniem publikacji z zakresu pomiaru, ewaluacji itp. Instytut zatrudnia najlepszych specjalistów w kraju z socjologii, psychologii, pedagogiki. Raz do roku instytut jest zobowiązany przedstawić parlamentowi raport ze swojej działalności.
- Inspektorat - (jest odpowiednikiem polskiego Kuratorium, a wizytatora – inspektor). Praca Inspektoratu polega przede wszystkim na prowadzeniu monitoringu i kontroli podległych szkół i placówek (raz na 5 lat). Inspektorzy są specjalistami w określonej dziedzinie np. matematyka, zarządzanie. Kontrolują i monitorują jakość pracy nauczycieli, poziom zdobytej wiedzy przez uczniów, wykorzystanie bazy dydaktycznej, respektowanie prawa oświatowego, współpracę z rodzicami, pracę dydaktyczną i wychowawczą szkoły. Inspektorzy przygotowują raport w którym każdy wymieniony obszar otrzymuje ocenę. Po stwierdzeniu uchybień szkoła opracowuje i wdraża plan naprawczy, uwzględniający rekomendacje inspektorów. Badanie placówki trwa miesiąc i jest dokonywane jednocześnie przez np. 30 inspektorów. Monitoring (inspekcja) odbywa się również jednocześnie we wszystkich typach szkół danej miejscowości. Przykładowo jeden Inspektorat wykonuje 50 inspekcji rocznie. Inspektorzy używają zamiennie słowa ewaluacja - monitoring.

Procedura awansu zawodowego

Nauczyciele mogą zdobywać trzy stopnie awansu od III do I. Osoba kończąca studia aby uzyskać III stopień musi po 2 latach pracy w szkole przystąpić do egzaminu państwowego, organizowanego przez uczelnię wyższą. Ocenie pracy nauczyciela przede wszystkim podlega wiedza merytoryczna i dydaktyczna. Obserwuje się zajęcia prowadzone przez niego. Nauczyciel zdaje egzamin przed państwową komisją w skład, której wchodzi min. przedstawiciele Inspektoratu. Egzamin należy

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

zdać na ocenę 7 w skali 1-10. Nauczyciel może w ciągu siedmiu lat próbować uzyskać pozytywną ocenę. W wyniku braku akceptacji komisji po tym okresie musi odejść z zawodu.

Zdobycie I stopnia awansu jest poprzedzone napisaniem pracy badawczej pod kierunkiem promotora z uniwersytetu. Obrona pracy odbywa się przed komisją na forum publicznym i jest poprzedzona egzaminami z zakresu pedagogiki i metodyki posiadanej specjalności.

Program wizyty obejmował spotkania w szkołach takich jak: Technicznym Collegium Przetwórstwa Żywności oraz w jednym z najlepszych zespołów szkół w Okręgu Prahova – Colegiul National im. Jeana Monnet w Ploesti (nauczanie prowadzi się od przedszkola do matury).

Zwieńczeniem wizyty były atrakcyjne wspólne wycieczki po Bukareszcie oraz do miasteczka Sinaia czy Braszowa (jedno z ważniejszych miast historycznych Rumunii), położonych u podnóża Karpat.

Co mnie zaskoczyło?

Zaskoczyła mnie informacja, że rodzice otrzymują od państwa na każde uczące się dziecko (od urodzenia) zasiłek. Jeśli nauka nie jest kontynuowana rodzice tracą to wsparcie finansowe.

Kolejną zaskakującą dla mnie informacją to, uzyskiwanie akredytacji przez szkoły. Każda szkoła musi posiadać akredytację, która jest ponawiana po pięciu latach. Pierwsza akredytacja kosztuje 1000 euro, kolejne połowę tej sumy. Ministerstwo Edukacji nie przekazuje pieniędzy na ten cel. Szkoły muszą same zdobywać środki finansowe. Pozyskane fundusze agencja przeznaczona na opłacenie ewaluatorów i poniesione koszty związane ich pracą.

Szkoła, która nie posiada akredytacji nie może wydać uczniom świadectwa ukończenia.

Moje spostrzeżenia z wizyty :

1. Rumunia to piękny kraj, życzliwych, gościnnych ludzi,
2. w Rumunii ewaluacja jest zbyt zbiurokratyzowana (liczne instytucje, duża ilość dokumentów tworzonych przez szkoły, port folio nauczycieli!)
3. szkoły kierują się w stronę raportów, procedur,
4. inspektorzy nie czują różnicy pomiędzy ewaluacją, a monitoringiem, kontrolą,
5. opis stanu wymagania zamiast ocen końcowych w raporcie, to dobre rozwiązanie,
6. raporty z akredytacji mają postać tabelaryczną i zawierają stwierdzenia tak lub nie,
7. procedura awansu godna naśladowania.

Wartym podkreślenia jest fakt, że ta dziesięciodniowa wizyta to czas spędzony nie tylko na poznawaniu systemu ewaluacji w Rumunii, to także wymiana naszych doświadczeń i spostrzeżeń z przeprowadzonych ewaluacji w polskich szkołach i placówkach. To integracja naszego „ewaluatorskiego” środowiska. Ta wizyta utwierdziła mnie w przekonaniu, że dokonałam dobrego wyboru, jeśli chodzi o moją ścieżkę zawodową (od dyrektora szkoły – wizytatora– ewaluatora). Chcę uczestniczyć procesie zmian i modernizacji nadzoru pedagogicznego. Chcę zdobywać i pogłębiać swoją wiedzę na temat systemowych rozwiązań zarządzania jakością w oświacie.